

Svenska tjänster

16.09.2024

Social- och hälsovårdsministeriet (SHM)
Kanslichef Veli-Mikko Niemi
Avdelningschef Anna Cantell-Forsbom

Institutet för hälsa och välfärd (THL)
Överdirektör Mika Salminen
Avdelningsdirektör Piia Aarnisalo

Tillgång till material och information jämlikt på båda nationalspråken

Vi undertecknade organisationer vill uppmärksamma vikten av att statliga myndigheter tillhandahåller material och information på båda nationalspråken. Vi är mycket oroliga över hur detta tillgodoses. Enligt 2 § i språklagen (423/2003) bör man trygga den i grundlagen tillförsäkrade rätten för var och en att hos domstolar och andra myndigheter använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska.

Enligt 23 § i språklagen ska tvåspråkiga myndigheter betjäna allmänheten likvärdigt på finska och svenska. Detta innebär att var och en har rätt att använda finska eller svenska i sin kontakt med den tvåspråkiga myndigheten (10 §). Myndigheten ska självmant se till att individens språkliga rättigheter förverkligas i praktiken och ska både i sin service och i annan verksamhet utåt visa att den använder båda språken (23 §). Det allmänna ska i enlighet med grundlagen tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder (35 §). Enligt språklagen är Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) och Institutet för hälsa och välfärd (THL) tvåspråkiga myndigheter och därmed skyldiga att erbjuda likvärdig service på både finska och svenska.

All information som tvåspråkiga myndigheter riktar till allmänheten (en organisation/myndighet samt till invånarna) ska ges på finska och svenska. Myndigheten ska se till att både den finsk- och den svenskspråkiga befolkningens behov av information tillgodoses. **Väsentlig information ska ges samtidigt på båda språken.** Information som är väsentlig för individens liv, hälsa och säkerhet ska ges på båda språken i hela landet (32 §). Kvaliteten på servicen ska vara lika god på båda språken, och får inte vara beroende av om mottagarens språk är finska eller svenska. De statliga myndigheterna har skyldighet att använda båda språken när de skickar skrivelser till de tvåspråkiga välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen (27 §).

MATERIAL OCH INFORMATION

Vi är oroliga över att de språkliga rättigheterna förbises i det ekonomiskt utmanande läget. De statliga myndigheterna ansvarar för att

16.09.2024

uppmärksamma och synliggöra tvåspråkigheten. De bör fungera som goda exempel och ange riktlinjerna för övriga aktörer.

De statliga myndigheterna ska ha förstahandsansvar för att översätta materialet till svenska. Detta sparar både resurser och pengar eftersom mottagande aktörer inte behöver översätta materialet var och en för sig. Det säkerställer också att den svenska översättningen är enhetlig för alla. Vid distribution av material och information är det viktigt att översättningen håller hög kvalitet, **innehåller korrekt terminologi** och är likvärdig med originaltexten. Detta bör vara en förutsättning för att tryggt kunna använda det material och den information som publiceras av statliga myndigheter.

Det finns även oro över att den svenskspråkiga handboken om funktionshinderservice ska avvecklas. På THL:s webbplats anges att den svenskspråkiga handboken förmedlar information om specialfrågor som berör den finlandssvenska och åländska befolkningen och är ett praktiskt redskap för den som arbetar inom funktionshinderområdet. Om den svenskspråkiga handboken avvecklas kommer de som tidigare använt den för att få svar på dessa specialfrågor att stå helt utan vägledning.

DATAINSAMLING

De tvåspråkiga välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen har skyldighet att ordna social- och hälsovård på både finska och svenska. För att kunna få tillgång till mätbar, tillförlitlig och jämförbar data om de svenskspråkiga tjänsterna i de tvåspråkiga välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen bör det skapas strukturer och metoder för insamling av dessa data. Informationsinsamlingen är en förutsättning för kunskapsbaserat ledarskap för utvärdering av den svenskspråkiga servicen, vilket i sin tur utgör grunden för att skapa och upprätthålla en högklassig social- och hälsovård på svenska. Strukturer för insamling av data om svenskspråkiga tjänster är även nödvändiga för att kunna tillhandahålla nationalspråksnämnderna den information som behövs för att de ska kunna uppfylla sina lagstadgade uppgifter.

Eftersom THL ansvarar för den nationella styrningen av informationshanteringen inom social- och hälsovården, bör THL skapa strukturer och metoder som möjliggör insamling av dessa data.

KONKRETA ÅTGÄRDSFÖRSLAG:

1. Följande bör alltid ges ut samtidigt på båda nationalspråken, finska och svenska:

- anvisningar och direktiv till välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen
- begäran om utlåtanden
- handböcker
- material, enkäter och anvisningar som är riktade till invånarna
- innehåll på webbplatsen

Svenska tjänster

16.09.2024

2. Utbildning

- Likvärdiga utbildnings- och kompetensutvecklingsmöjligheter för yrkespersonal på båda nationalspråken för att trygga jämlika och kvalitativa tjänster på både finska och svenska.

3. Arbetsverktyg för datainsamling

Statliga myndigheter har ett ansvar att värna om och en skyldighet att förverkliga de språkliga rättigheterna i praktiken. Vårdförhållanden, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen behöver de statliga myndigheternas stöd i arbetet, så att vi har bättre möjligheter att ge jämlik och kvalitativ service åt våra invånare på båda nationalspråken.

Vänligen,

Karin Simola
Direktör för tvåspråkig service
Föredragande nationalspråksnämnden
Egentliga Finlands välfärdsområde
karin.simola@varha.fi

Juha Jolkkonen
Sektorchef, social- och hälsovårdssektorn
Helsingfors stad
juha.jolkkonen@hel.fi

Nina Colliander-Nyman
Utvecklingschef
Föredragande nationalspråksnämnden
HUS-sammanslutningen
nina.colliander-nyman@hus.fi

Jussi Salminen
Delaktighets- och klientrelationschef
Föredragande nationalspråksnämnden
Mellersta Österbottens välfärdsområde
jussi.salminen@soite.fi

Kati Liukko
Direktör, sektorn för hälso- och sjukvårdstjänster
Föredragande nationalspråksnämnden
Vanda och Kervo välfärdsområde
kati.liukko@vakehyva.fi

Svenska tjänster

16.09.2024

Päivi Berg
Ledningens förvaltningschef
Föredragande nationalspråksnämnden
Österbottens välfärdsområde
paivi.berg@ovph.fi

Camilla Söderström
Förvaltningsdirektör
Föredragande nationalspråksnämnden
Östra Nylands välfärdsområde
camilla.soderstrom1@itauusimaa.fi

Torbjörn Stoor
Verkställande direktör
FSKC-Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området
torbjorn.stoor@fskc.fi

Benita Öberg
Direktör för svenskspråkig service
Föredragande nationalspråksnämnden
Västra Nylands välfärdsområde
benita.oberg@luvn.fi

För kännedom

nationalspråksnämnderna